

Ανάπτυξη και ραγδαίες εξελίξεις στον κλάδο

Ραγδαίες ανακατατάξεις αναμένονται στον ελληνικό κάρπη των τηλεπικοινωνιών, όπως επισημαίνει η ICAP, σε σχετική μελέτη που παρουσιάστηκε το Μάιο 2007. Σύμφωνα με την ICAP, οι παράγοντες του κλάδου θεωρούν ότι οι συγχωνεύσεις, οι απορροφήσεις αλλά και η αποχώρηση ορισμένων επιχειρήσεων είναι αναπόφευκτες.

Στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται σήμερα 17 πάροχοι σταθερής και κινητής τηλεφωνίας, όταν στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες δεν ξεπερνούν τους 10. Κατά τη διάρκεια της επόμενης πενταετίας καθοριστική για την πορεία του κλάδου θα είναι η ευελιξία που θα επιδείξουν οι εταιρίες τόσο της σταθερής όσο και της κινητής τηλεφωνίας στη διαμόρφωση της εμπορικής τους πολιτικής. Καθοριστική θα είναι επίσης η επιδίωξη τους για συνεργασίες εθνικής και διεθνούς εμβέλειας, καθώς και η διορατικότητά τους στην αναζήτηση νέων αγορών.

Παγκόσμια αγορά, σκληρός ανταγωνισμός σταθερής - κινητής τηλεφωνίας

Τα κυριότερα σημεία που τονίστηκαν στην 12η έκθεση για τις πληκτρονικές επικοινωνίες της αρμόδιας επιτροπής της Ευρω-

παικής Επιτροπής είναι οι χαμηλότερες τιμές σε συνδυασμό με τις περισσότερες επιπλογές που έχει στη διάθεση του ο καταναλωτής. Επίσης, τονίστηκε η ωρίμανση των αγορών κινητής τηλεφωνίας, η ταχεία ανάπτυξη των ευρυζωνικών συνδέσεων, αλλά και η απουσία ισότιμων όρων πειτουργίας των φορέων εκμετάλλευσης.

Σύμφωνα με τη μελέτη της ICAP και βάσει των στοιχείων του European Information Technology Observatory (EITO), η ανάπτυξη του κλάδου των τηλεπικοινωνιών θα συνεχιστεί σε παγκόσμιο επίπεδο αν και ίσως με λίγο χαμηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης από την προηγούμενη δεκαετία. Τόσο η σταθερή όσο και η κινητή τηλεφωνία κινούνται ανοδικά και ο κλάδος της

κινητής τηλεφωνίας, παρουσιάζει υψηλότερους ρυθμούς μεταβολής κυρίως μεταξύ των αναπτυσσόμενων χωρών.

Ειδικότερα ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής στην πενταετία 2003 - 2007 για τις συνδρομές κινητής τηλεφωνίας στη Δυτική Ευρώπη διαμορφώνεται σε 4,6%, ενώ στην Ανατολική Ευρώπη φτάνουν το 15%. Αντίστοιχη είναι η εικόνα για την παγκόσμια αγορά όπου τα υψηλά ποσοστά της Ιαπωνίας (6,8%) και των ΗΠΑ (10,5%) εξακολουθούν να υπολείπονται σε σχέση με το ποσοστό του υπόλοιπου κόσμου που ξεπερνά το 15,5%. Ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής της πενταετίας 2003 - 2007 για το σύνολο της παγκόσμιας αγοράς κινητής τηλεφωνίας αγγίζει το 12%.

Κατά τη διάρκεια της επόμενης πενταετίας καθοριστική για την πορεία του κλάδου των τηλεπικοινωνιών θα είναι η ευελιξία που θα επιδείξουν οι εταιρίες στη διαμόρφωση της εμπορικής τους πολιτικής

των τηλεπικοινωνιών

Σαφώς χαμηλότερος είναι ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής (2003 - 2007) στη σταθερή τηλεφωνία, ο οποίος διαμορφώνεται στο 3,5%. Χαρακτηριστικός είναι ο αρνητικός ρυθμός μεταβολής για λαπανία και ΗΠΑ με -4,1% και -0,4% αντίστοιχα, στοιχείο το οποίο σε συνδυασμό με τα υψηλά ποσοστά ανάπτυξης της κινητής τηλεφωνίας δείχνουν ότι πιθανόν στις χώρες αυτές σημαντική μερίδα του πληθυσμού κάνει αποκλειστική χρήση του κινητού τηλεφώνου καταργώντας τη σταθερή τηλεφωνία. Το συμπέρασμα αυτό ενισχύεται και από το γεγονός, ότι σχεδόν 6 εκατ. συνδρομέτες στις ΗΠΑ διέκοψαν την παροχή υπηρεσιών σταθερής τηλεφωνίας τα τελευταία χρόνια κάνοντας αποκλειστική χρήση υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας. Αντίστοιχα στη Μ. Βρετανία εκτιμάται ότι περίπου το 4% των χρηστών υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας κάνει αποκλειστική χρήση αυτών.

Ελλάδα, ευκαιρίες και προοπτικές

Αξίζει να σημειωθεί πως οι πλεκτρονικές επικοινωνίες στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2001 - 2006 αναπτύχθηκαν με γοργό ρυθμό, ο οποίος σε ορισμένες περιόδους ξεπέρασε την ετήσια αύξηση του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος και όπως δύλια δείχνουν η ζήτηση για υπηρεσίες σταθερής και κινητής τηλεφωνίας θα παραμείνει ανοδική και για τα επόμενα χρόνια. Σύμφωνα μάλιστα με στοιχεία διεθνών αναλυτών, η ελληνική αγορά σταθερής τηλεφωνίας την επόμενη διετία αναμένεται να εμφανίσει μέση ετήσια αύξηση 2% και η αγορά κινητής τηλεφωνίας μέση ετήσια αύξηση 2,6%. Σύμφωνα με το συνολικό κύκλο εργασιών των επιχειρήσεων σταθερής τηλεφωνίας, στο τέλος του 2005 το μερίδιο των εναλλακτικών παρόχων διαμορφώθηκε στο 15,3% έναντι 84,7% του ΟΤΕ, Πίνακας 1. Αξίζει να σημειωθεί πως στο 2001, περίοδο που ξεκίνησαν τη δραστηριό-

Αξίζει να σημειωθεί πως οι πλεκτρονικές επικοινωνίες στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2001 - 2006 αναπτύχθηκαν με γοργό ρυθμό ο οποίος σε ορισμένες περιόδους υπερέβη την ετήσια αύξηση του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος

τηπά τους οι εναλλακτικοί πάροχοι κατείχαν μόνο το 1,4% της συνολικής αγοράς σταθερής τηλεφωνίας, σύμφωνα με τον τζίρο τους. Στην κινητή τηλεφωνία αυξημένος είναι ο αριθμός συνδέσεων (συμβόλαια και καρτοκινητή), διαμορφούμενος σε 14,1 εκατ. συνδέσεις το 2006 έναντι 12,5 εκατ. συνδέσεις το 2005. Σημειώνεται ότι το 2006 οι συνδέσεις με κάρτα κατέλαβαν ποσοστό 69% της συνολικής αγοράς, ενώ οι συνδέσεις με συμβόλαιο απέσπασαν το υπόλοιπο 31%.

Σύμφωνα με την ICAP, οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας επιδιώκουν μείωση των χρεώσεων για τις υπηρεσίες φωνητικής κλήσης στα επίπεδα χρέωσης της σταθερής τηλεφωνίας προκειμένου να προσεγγίσουν νέους πελάτες, ενώ ταυτόχρονα προσφέρουν υπηρεσίες τρίτης γενιάς. Ωστόσο αυτό προϋποθέτει τη δημιουργία πικνότερου δικτύου κεραιών, που σημαίνει αυτομάτως νέες επενδύσεις. Όσον αφορά την παροχή επιπρόσθετων υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας από τους εναλλα-

κτικούς παρόχους στις περισσότερες περιπτώσεις, εκτός συγκεκριμένων παραδειγμάτων, δεν υπάρχουν τα αναγκαία κεφάλαια που απαιτούνται για τις ανάλογες επενδύσεις.

Οι εναλλακτικοί πάροχοι έχουν όμως κατορθώσει, να αποσπάσουν σημαντικό μερίδιο αγοράς από τον ΟΤΕ και ειδικότερα από την τηλεφωνία που αποφέρει υψηλά περιθώρια κέρδους, όπως είναι οι διεθνείς κλήσεις και οι κλήσεις προς κινητό τηλέφωνο. Όπως επισημαίνεται από στελέχη της αγοράς τα έσοδα της σταθερής τηλεφωνίας τα οποία τώρα μειώνονται πλόγω του έντονου ανταγωνισμού, πολύ σύντομα θα εξισορροπηθούν και θα αρχίσουν να αυξάνονται από τα έσοδα των ευρυζωνικών υπηρεσιών.

Απαραίτητη προϋπόθεση βέβαια για την ανάπτυξη του κλάδου είναι να επιληφθούν σοβαρά ζητήματα όπως είναι οι ρυθμιστικές και κανονιστικές ελλησείψεις, οι υψηλές απαιτήσεις επενδύσεων σε τεχνολογία και υποδομή για ανάπτυξη αυτόνομων τηλε-

	2001	2002	2003	2004	2005
ΟΤΕ	98,6%	97,1%	91,5%	86,6%	84,7%
Εναλλακτικοί πάροχοι	1,4%	2,9%	8,5%	13,4%	15,3%
Σύνολο	100%	100%	100%	100%	100%

Πίνακας 1. Σταθερή Τηλεφωνία - Μερίδια αγοράς βάσει κύκλου εργασιών, Πηγή: EETT - ICAP, Μάιος 2007

Ανάπτυξη και ραγδαίες εξελίξεις στον κλάδο των τηλεπικοινωνιών

πικοινωνιακών δικτύων, το υψηλό κόστος απόκτησης πελατών, η εξάρτηση από τον ΟΤΕ σε ότι αφορά τα θέματα δικτύου. Μέχρι στιγμής παρατηρείται έντονη εμπορική δραστηριότητα και υψηλό επίπεδο ανταγωνισμού, με αποτέλεσμα τη διαμόρφωση υψηλών δαπανών προώθησης και προβολής των εταιριών και των υπηρεσιών τους, αλλά και τη συμπίεση των τιμών των υπηρεσιών σε περισσότερο προσιτά επίπεδα.

Οι αναλυτές πάντως υποστηρίζουν πως η μακρόχρονη βιωσιμότητα των νέο-εισερχόμενων εταιριών παροχής υπηρεσιών σταθερής τηλεφωνίας, προσδιορίζεται όχι μόνο από την ικανότητά τους να υποστηρίζουν την εμπορική δραστηριότητά τους, αλλά κυρίως από την ικανότητά τους να καθορίσουν στρατηγικές με ξεκάθαρο μήνυμα σχετικά με την προστιθέμενη αξία την οποία είναι σε θέση να προσφέρουν στον δυνητικό συνδρομητή. Σχετικά με τον αριθμό των εταιριών που μπορεί να "συντηρήσει" η ελληνική αγορά, παράγοντες του κλάδου θεωρούν ότι οι συγχωνεύσεις, οι απορροφήσεις αλλά και η αποχώρηση ορισμένων επιχειρήσεων είναι αναπόφευκτες.

Από την πλευρά των παρόχων κινητής τηλεφωνίας το πιο σοβαρό πρόβλημα αφορά την εγκατάσταση κεραιών σε όσο

το δυνατόν πιο πικνούς σχηματισμούς για την πληρέστερη και ποιοτικότερη κάλυψη των δικτύων.

Σταθερή τηλεφωνία: Εξαγορές - συγχωνεύσεις

Αν και η απελευθερωμένη αγορά σταθερής τηλεφωνίας διανύει το τέταρτο έτος λειτουργίας της, το σκηνικό δεν έχει διαμορφωθεί και είναι ρευστό. Η κινητικότητα που παρατηρείται την τελευταία διετία είναι ακόμα μεγαλύτερη από αυτή που υπήρχε όταν πραγματοποιήθηκε η απελευθέρωση της τηλεπικοινωνιακής αγοράς το 2001. Η αγορά αναζητεί νέους τρόπους ανάπτυξης και η προσπάθεια έχει επικεντρωθεί στη δημιουργία νέων αναγκών των πελατών, που θα καλυφθούν μέσω νέων προϊόντων και υπηρεσιών. Η προοπτική εξαγορών, συγχωνεύσεων αλλά και η εισροή ξένων κεφαλαίων εντείνουν τον ανταγωνισμό και η βιωσιμότητα κάθε τηλεπικοινωνιακού παρόχου ορίζεται πλέον από την αμεσότητα αντίδρασης του σε αυτές τις εξελίξεις.

Σε σημαντικούς παράγοντες διαμόρφωσης της αγοράς σταθερής τηλεφωνίας στο άμεσο μέλλον αναμένεται να αποτελέσουν η δημιουργία ιδιόκτητων υποδομών, η παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών, η ποι-

ότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, το κόστος συνδέσεων ευρυζωνικών υπηρεσιών καθώς και τα πακέτα υπηρεσιών triple play (σταθερή τηλεφωνία, σύνδεση στο Διαδίκτυο, βίντεο - ψηφιακή τηλεόραση). Παράλληλα, οι εναλλακτικοί πάροχοι έχουν να επιδύσουν προβλήματα όπως

Οι εναλλακτικοί πάροχοι έχουν όμως κατορθώσει, να αποσπάσουν σημαντικό μερίδιο αγοράς από τον ΟΤΕ και ειδικότερα από την τηλεφωνία που αποφέρει υψηλά περιθώρια κέρδους, όπως είναι οι διεθνείς κλήσεις και οι κλήσεις προς κινητό τηλέφωνο

	Συμβόλαια		Καρτοκινητή		Συνολικές συνδέσεις	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Cosmote	1.724.590	1.849.757	2.919.850	3.368.170	4.644.440	5.217.927
Vodafone	1.508.580	1.562.400	2.928.420	3.397.600	4.437.000	4.960.000
TIM	798.381	934.507	1.620.955	1.897.333	2.419.336	2.831.840
Q Telecom	27.920	32.164	902.763	1.039.983	930.683	1.072.147
Σύνολο	4.059.471	4.378.828	8.371.988	9.703.086	12.431.459	14.081.914

Πίνακας 2. Κατανομή συνδέσεων/ εταιρία κινητής τηλεφωνίας, Πηγή: ICAP, Μάιος 2007

Ανάπτυξη και ραγδαίες εξελίξεις στον κλάδο των τηλεπικοινωνιών

Οι υψηλές απαιτήσεις επενδύσεων σε τεχνολογία και υποδομή, το υψηλό κόστος απόκτησης πελατών, ο έντονος ανταγωνισμός σε επίπεδο τιμών απλά και η εάρτηση από τον OTE σε ότι αφορά θέματα δικτύου.

Σύμφωνα με την ICAP, η διείσδυση της σταθερής τηλεφωνίας στα ελληνικά νοικοκυριά φτάνει περίπου στο 87%. Από τα νοικοκυριά που δήλωσαν ότι διαθέτουν σύνδεση σταθερής τηλεφωνίας το 82,3% χρησιμοποιεί αποκλειστικά ως πάροχο τον OTE, το 16,3% χρησιμοποιεί παράλληλα με τον OTE και άλλους εναλλακτικούς παρόχους, ενώ 1,4% χρησιμοποιεί αποκλειστικά εναλλακτικούς παρόχους. Ως προς την επιλογή παρόχου σταθερής τηλεφωνίας, οι χαμηλές χρεώσεις κλήσεων, η ποιότητα των τηλεφωνικών συνδιαλέξεων, η αξιοπιστία - το μέγεθος εταιρίας και η ανάπτυξη του λογαριασμού αποτελούν τους σημαντικότερους παράγοντες επιρρεασμού. Όσον αφορά τους τύπους κλήσεων για τους οποίους χρησιμοποιούν οι καταναλωτές τους εναλλακτικούς παρόχους, στις δύο πρώτες θέσεις βρίσκονται οι τοπικές / αστικές και εθνικές / υπεραστικές κλήσεις.

Σχετικά με τις οικονομικές επιδόσεις των εταιριών κατά την περίοδο 2001 - 2005, οι αναλυτές της ICAP επισημαίνουν πως ως προς το μικτό περιθώριο κέρδους τις τρεις πρώτες θέσεις καταλαμβάνουν οι Altec Telecoms, Lannet, Telepassport. Ως προς το λειτουργικό περιθώριο θετικό δείκτη παρουσιάζουν οι OTE και η Teledome. Ως προς το καθαρό περιθώριο κέρδους τις τρεις πρώτες θέσεις κατέχουν οι Cosmotelco, OTE και Teledome. Να σημειωθεί πως το 2005 το σύνολο των πωλήσεων των εταιριών σταθερής τηλεφωνίας (13 στον αριθμό, συμπεριλαμβανομένου του OTE) ανήλθε στα €3,3 δις. Την υψηλότερη ποσοστιαία αύξηση παρουσίασαν οι πωλήσεις των Vivodi, Voicenet και Altec Telecoms.

Κινητή Τηλεφωνία: Νέα προϊόντα και υπηρεσίες - Συνεργασία με εναλλακτικούς

Παρά το γεγονός ότι ο κλάδος κινητής τηλεφωνίας θεωρείται αρκετά ώριμος όσον αφορά τις συνθήκες λειτουργίας και τα ανταγωνιστικά χαρακτηριστικά του σε σύγκριση με τη σταθερή τηλεφωνία, εξακολουθεί να παρουσιάζει ανοδική πορεία. Το στοίχημα για τις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας είναι τόσο ο μείωση των χρεώσεων για υπηρεσίες φωνητικών κλήσεων όσο και η παροχή υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσονται οι διαπραγματεύσεις και συνεργασίες των δικτύων κινητής τηλεφωνίας με τους εναλλακτικούς παρόχους για την προώθηση υπηρεσιών σταθερής τηλεφωνίας και ευρυζωνικού Διαδικτύου, ανοίγοντας το δρόμο για νέες επιχειρηματικές συμφωνίες.

Σύμφωνα με την ανάλυση της ICAP, αναφορικά με την εικόνα της κερδοφορίας των δικτύων κινητής τηλεφωνίας, ως προς το μικτό περιθώριο την πρώτη θέση καταλαμβάνει η Wind, ακολουθεί η Vodafone.

και έπειτα η Cosmote. Ως προς το λειτουργικό περιθώριο πρώτη έρχεται η Cosmote, ακολουθεί η Vodafone και έπειτα η Wind. Ως προς το καθαρό περιθώριο πρώτη έρχεται η Cosmote, ακολουθεί η Vodafone και έπειτα η Wind.

Εταιρίες κινητής τηλεφωνίας	2005	2006
Cosmote	37,4%	37,1%
Vodafone	35,6%	35,2%
Wind	19,5%	20,1%
Q Telecom	7,5%	7,6%
Σύνολο	100%	100%

Πίνακας 3. Μερίδια αγοράς κινητής τηλεφωνίας - Κατανομή συνδέσεων, Πηγή: ICAP, στοιχεία εταιριών

Το στοίχημα για τις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας είναι τόσο μείωση των χρεώσεων για υπηρεσίες φωνητικών κλήσεων όσο και η παροχή υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας